

PANORAMA

25 NOVEMBER 1943 — No. 24

LOSSE NUMMERS 16 CENT

DE HOOFDTOREN
TE HOORN Teek. H. Rotgans

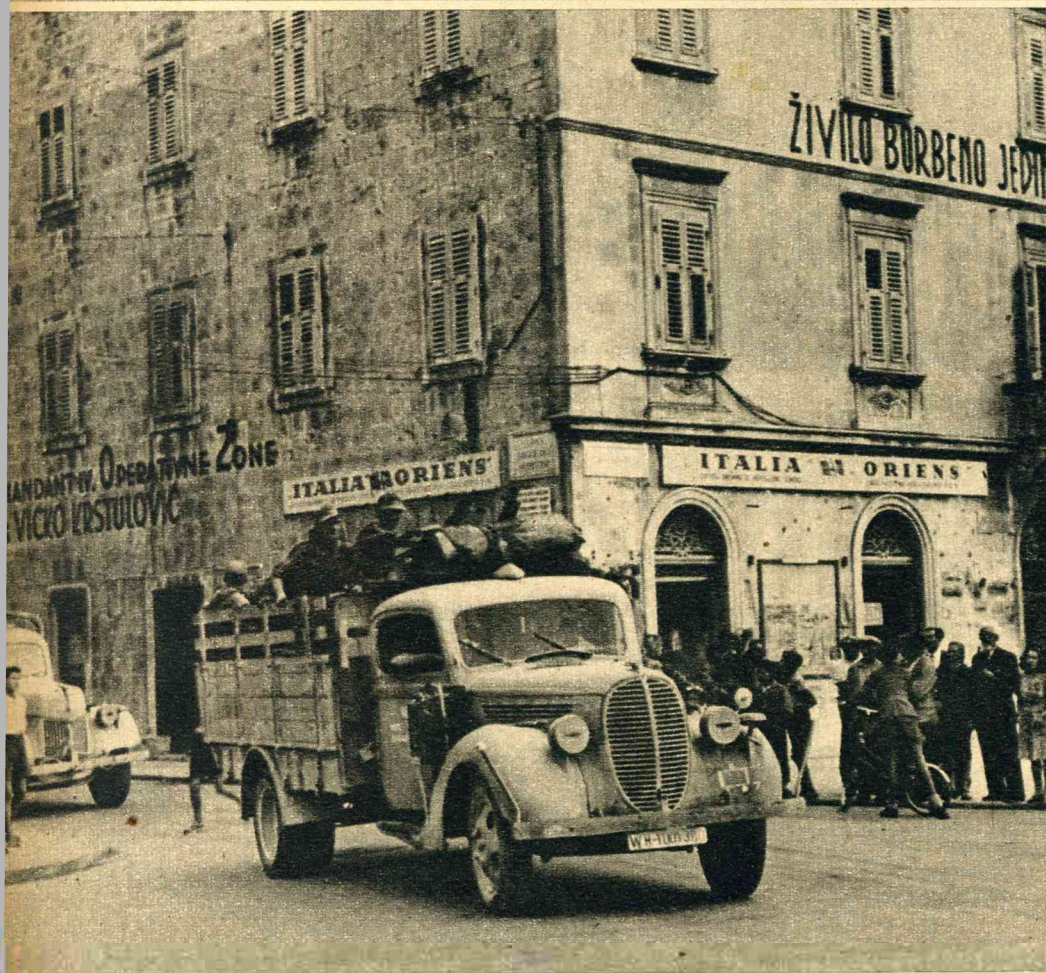
Duitsche tanks in het havenkwartier van Split. Men lette op de boomen, die reeds een overwegend tropisch karakter dragen.

Pantserauto's en bevoorradingsvoertuigen rijden door een pas veroverd dorp.

SPLIT HEROVERD

Na de capitulatie der regering Badoglio maakte een deel der Italiaansche bezettingstroepen in Joego-Slavië gemeene zaak met de benden van Mihailowitsj, waardoor deze in het bezit konden geraken van de belangrijke havenplaats Split aan de Dalmatische kust. Deze verovering is slechts van korten duur geweest, want kort daarop werd de stad door gemotoriseerde Duitsche troepen, ondanks het hevige verzet der Servische vrijescharen, opnieuw ingenomen.

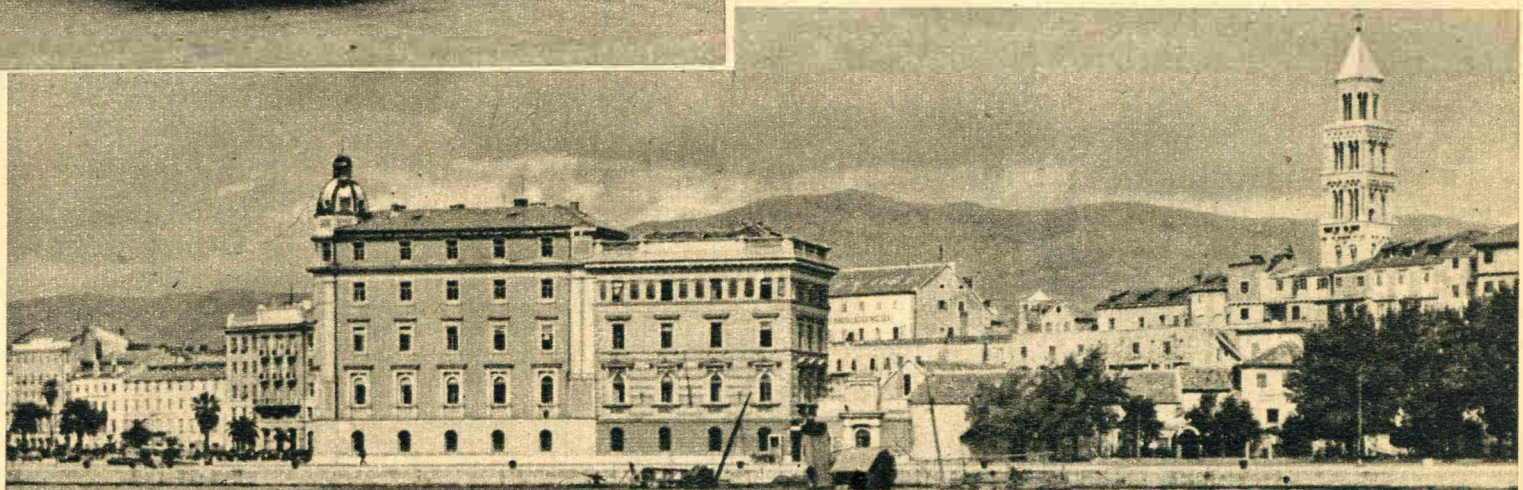
Na een aanval met stuka's werd een der omliggende plaatsen van Split door SS. bergjagers ingenomen.

Hoe zwaar er om het bezit van Split gestreden werd.

Duitsche troepen trekken in auto's door de straten van Split.

SS. Kriegsberichtler Kempf O.H. 5 - SS. Kriegsberichtler Westermann O.H. 1

De haven van Split wordt door afweergeschut beveiligd tegen vijandelijke aanvallen.

VIJF DECEMBER

door SPARLA

Bart is een beste kerel, maar... We zijn twee jaar getrouwd, dus is het normaal als er een „maar“ achter komt.

Niet dat Bart gebreken ten toon spreidt, die me niet reeds voor ons huwelijk bekend waren. Maar ja, na twee jaar ben je zoo ver, dat je die fouten wel eens aan het daglicht brengt. Zoo heeft Bart de hebbelijkheid om alle feesten en feestjes te vergeten. Waarschijnlijk een gebrek in zijn opvoeding. Reeds in onzen verlovingsstijd trachtte ik hem op dat gebied wat bij te brengen. Ik maakte overdreven veel werk van zijn verjaardag, betrok hem in al onze huiselijke festiviteiten, probeerde hem warm te krijgen voor mijn pakjesplannen tegen Sint Nicolaas en Kerstmis. Vruchteloos! Bart bleef die hij was, de goede, lieve Bart, die alles voor je doet, mits je hem je verlangens met den paplepel ingeeft. Hij mist de intuïtie, die aanvoelt, dat een kleine, spontane verrassing stukken aangenamer is dan een massa cadeau's, waarom je als het ware moet vragen. Natuurlijk gaf ik na ons huwelijk de heerlijke sensatie van cadeautjes geven en cadeautjes ontvangen niet prijs.

„Bart,“ zeg ik twee weken voor mijn verjaardag. „Bart, je hebt het hart niet dat je mijn verjaardag vergeet, hoor.“

„Heerlijk,“ zeg ik in November, „we gaan weer naar Sint Nicolaas. Ik ben zoo nieuwsgierig als een kind wat ik krijgen zal.“

Tegen Kerstmis maak ik een hoop drukte over de cadeautjes voor ouders, schoonouders, Kaatje en tante Stien en doe geheimzinnig over de zijne.

Bij al die „stille“ wenken betreft Bart's gezicht.

„En wat moet ik in 's hemelsnaam voor jou kopen, ik kan niets bedenken,“ zucht hij.

En dat zegt Bart, die drommels goed weet, dat we ons heel poovertjes hebben moeten installeeren. In de twee jaar dat we getrouwd zijn, is Bart erg vooruitgegaan in zaken, zoodat we ons best eens iets kunnen permitteeren. In mijn huis zijn massa's plaatsjes voor de kleinere en grotere prulletjes en surrogaatsnuisterijen, die ook nu nog te krijgen zijn. Bovendien ben ik dol op boeken. En dan zucht hij vertwijfeld: „Ik weet niets.“

Zoo is mijn Bart.

Vandaag hebben we een theekransje bij Jet. Het gaat tegen Sint Nicolaas en we hebben het druk over het momenteel zoo ingewikkelde probleem van pakjes maken. „Er moet toch iets zijn. Juist in dezen tijd is elke kleine attentie dubbel aangenaam, nietwaar.“ Daar zijn we het roerend over eens. We helpen elkaar met raad en daad. Bespreken de nieuwste patroontjes voor leuke wanten en sjaals, ruilen restjes gebruikte en ongebruikte wol, noemen adressen waar dat en dat te koop is voor de kinderen.

„Het ergste is,“ zegt Jet, „dat de mannen heelemaal geen fantasie hebben. Je zult zien, dat wij er dit jaar allemaal bij overschieten.“

Nu kom ik op mijn stokpaardje. Ik beweer dat het een kwestie van tact is. Je moet zelf je man inprenten, wat je graag zouwt hebben op pakjesavond. Er zit dit jaar niet anders op.

„Niets aan,“ vindt Wiesje, „waar blijft dan de verrassing?“ Maar ze geeft toch toe, dat het traditioneele verlanglijstje tegenwoordig geen zin meer heeft. Er wordt nu druk geboemd over dit onderwerp. Al de dames hopen toch op een verrassing op pakjesavond en allen vreezen ze, dat haar man niets klaar zal spelen in de huidige omstandigheden. Ten slotte gooi ik ook hier Bart z'n „maar“ voor het voetlicht en ontpop me zodoende als een expert in zulke zaken. Ik vertel hun, dat het prettiger is een bekend cadeau te ontvangen dan heelemaal niets. „Bovendien,“ verklaar ik, „heeft het genoeg ook maar voor één kant bedorven te worden. Geef je man heel tactisch van die overduidelijke „stille“ wenken. En je zult zien, dat op pakjesavond zijn gezicht straalt van trots, omdat hij 'm dat zoo fijn heeft geleverd.“

Ten overvloedig verklap ik nog, hoe ik in mijn geval zal handelen. In de nieuwe etalage van den kunsthandel Brinkman hangen twee etsen van den bekenden T. Ik heb er al in den winkel naar geïnformeerd, ze zijn wel een beetje duur, maar ik heb er nu eenmaal mijn zinnen op gezet één van deze twee prachtige etsen te krijgen. 't Was wel een beetje erg moeilijk om tusschen die twee te kiezen, maar ten slotte besloot ik, dat die prachtige toren de verrassing voor mijn pakjesavond zou worden.

„Wel, dames, en dan is het verder eenvoudig. Je wandelt eens met je man langs zoo'n zaak. Je doet verrukt over alle mogelijke pulletjes, beeldjes en snuisterijen in de etalage. Zoo langs je neus weg gooi je er even tusschendoor: „Prachtig, die etsen, zeg. Die toren daar zou het magnifiek doen boven de rustbank in onzen salon. Maar ja, zulke dure wenschen zullen we er maar niet op nahouden.“ Daarna babbelt je weer honderd uit over al het andere in die etalage. Je bekijkt alles met oogen vol verlangen, behalve de bewuste ets. Als je man geen olifantenhuid heeft, komt de zaak dan wel in orde. Jullie zullen na Sint Nicolaas dien toren van T. bij mij kunnen bewonderen, reken maar.“

Het heele theekransje bekijkt me bewonderend. Ik heb een voldaan gevoel alsof ik een goed werk heb gedaan.

Reeds den volgenden dag wandel ik met Bart langs den kunsthandel Brinkman. Ik speel mijn rol voortreffelijk. En als ik, na de nonchalante opmerking over de ets, weer doordraaf over die aardige, beschildeerde tegeltjes, dien snes van een houten fruitschaal en die artistieke, dikke kaars op die pin van imitatie-tin, dan bemerk ik, dat Bart nog steeds staat te turen naar de ets van T. Die zaak is dik in orde, hoor.

En dan komt 5 December. Bart heeft zijn inkoop gedaan, dat weet ik. Hij heeft voldaan en geheimzinnig geglimlacht. Ik doe alsof ik o zoo nieuwsgierig ben. In den salon is het behaaglijk warm. De leege plek boven de bank grijnst me tegen. Niet lang meer, dan zal deze ergernis uit mijn leven zijn. Ik heb den baby wat vroeger geholpen en verzin nog even een boodschap. Bart moet toch de gelegenheid hebben om de ets op te hangen.

„Over een kwartiertje ben ik terug,“ zeg ik. De avond is geladen met geheimzinnigheden. Dus kan er dat nog wel bij. Bart knikt goedkeurend. Hij schijnt opgelucht. Natuurlijk, nu kan hij het zaakje in orde brengen. Zeer tevreden stap ik door de kou, breng een paar expresse-bestellingen naar het postkantoor, loop even bij tante Stientje aan, die me dankbaar omhelst, verrukt als ze is over de van ons ontvangen-surprise. Dan schat ik, dat Bart ruimschoots den tijd heeft gehad en ga naar huis.

Als de warmte van den salon behaaglijk om me heen kruipt, krijg ik meteen een koude douche. De plek boven de rustbank is leeg. Reikte Bart z'n fantasie niet zoo ver, dat hij de verrassing vervulmaakte? Goed, dan zal ik geduld hebben.

En onder deze overpeinzingen ontdek ik ineens een pakket in de eetkamer. Voor mij! Onmiddellijk zie ik, dat het in geen enkele richting de afmetingen heeft van mijn ets en de angst knijpt om mijn hart. Natuurlijk doe ik enthousiast en begin dadelijk uit te pakken. Bart heeft in de jaren wel veel bijgeleerd. De tientallen pakjes zijn keurig verpakt in wit vloeiend papier met lila, strooien koordjes. 't Ziet er aardig uit, maar mijn handen beven van teleurstelling. Bart toch, had je het dan heusch niet begrepen?

Met quasi blijde uitroepen van verrukking breng ik de artistieke kaars te voorschijn, met de pin van imitatie-tin, den snoes van 'n houten fruitschaal, een paar schattige tegeltjes voor de babykamer, m'n lievelingsparfum, dat ik al in een jaar niet meer bemachtigen kon.

En ondertusschen zie ik de spottende blikken van Jet en Wiesje en al de anderen van het theekransje. Ze gluren naar elkander en naar den kalen muur in den salon. O, die spot, die me nu al ondraaglijk hindert. Waarom draafde ik ook zoo door? Een erbarmelijk figuur ga ik nu slaan.

Ik ga verder met m'n uitroepen van „Oeh!“ en „Hééé!“ en „Maar Bart toch!“ en etaleer alles breeduit op tafel. Dan omhels ik mijn man en bedank hem duizend keer. Ik doe m'n best om het heel eht te doen klinken, maar achter m'n oogleden branden de tranen.

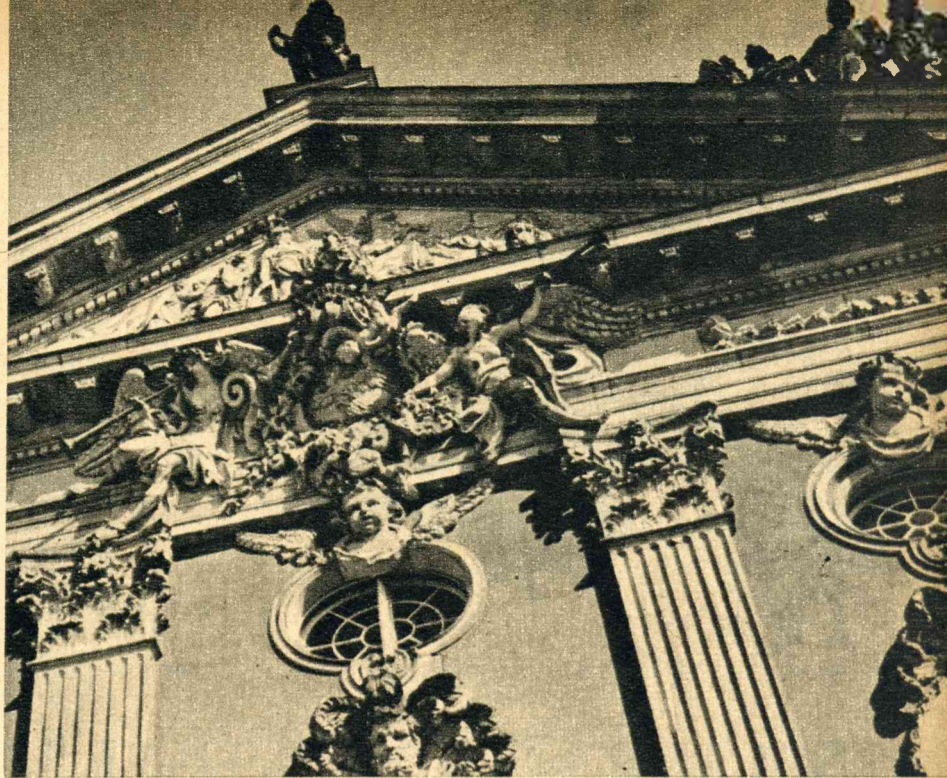
Dan komt de verrassing voor Bart binnen. Ik ben er in geslaagd een beslist ongebruikte encyclopedie over te nemen, Bart zijn hartewensch sinds jaren. Hij is overgelukkig.

Het kost me ontzaglijk veel moeite den heelen avond gezellig te zijn. Mijn schoonouders komen op visite volgens afspraak. Er wordt wederzijds bedankt voor de geschenken. Er wordt bekeken en bewonderd. Er wordt over distributie en politiek gesproken, over het weer, dienstboden en oma's laatste jichtaanval en over den baby natuurlijk. Gelukkig dringt schoonmama er dit keer niet op aan, hem te zien. Ik houd er niet van, den kleinen kraaiert zoo ongelegen in zijn slaap te storen. Ik presenteer de zelf-gefabriceerde lekkernijen, waarop ik heusch wel een beetje trotsch mag zijn. En zoo raakt de avond toch eindelijk om. Klokslag tien stappen de oudelui op en ik ga maar meteen naar boven, want het wordt tijd om den baby te helpen. Stevig omknel ik de trapluning. M'n beenen wegen als lood. Hoe ga ik me redden tegenover mijn vriendinnen? Zelfs al zou ik er toe kunnen besluiten alles aan Bart op te biechten, dan nog is het hopeloos. Gister heb ik immers gezien, dat de beide etsen bij Brinkman weg waren. Waar prijkt nu mijn ets?

Het is doodstil in de kinderkamer. De baby slaapt dus nog. Ik tast naar den schakelaar en draai me om naar de wieg. Dan sper ik mijn oogen wijd open. Ik krijg een gevoel alsof ik droom. Aan weerszijden van de wieg staat een groot plat krat. „Mijn Sint-Nicolaas-cadeau voor moeder,“ staat op een gele label. Zenuwachtig frutsel ik aan het papier tusschen de latjes. Hier staat mijn ets. Ik trek een stuk papier tusschen het andere krat uit. De andere!

Ik ren naar beneden en val Bart snikkend om den hals. Hij streelt over mijn krullen. „Aha,“ zegt hij, „daar hebben we de tranen, die daar straks zoo manhaftig verbeterd zijn.“

Dan snik ik nog harder. Ik voel me de gelukkigste vrouw ter wereld, omdat ik een man heb, die me zóó goed begrijpt.

Een bijna overdadige weelde is door de rococo-beelden, engeltjes en guirlandes aan den hoofdgevel ten toon gespreid.

Schoonheid in steen

Frederik de Grootte, die in de achttiende eeuw over Duitschland regeerde, was een kunstzinnig aangelegd man, die naar eigen schetsen door zijn bouwmeesters tal van imposante paleizen in en om zijn koninklijke residentie liet optrekken. Het Nieuwe Paleis, waarvan de lezer op deze bladzijde een viertal fraaie foto's aantreft, werd gebouwd in de jaren 1763-1769 in het westelijk gedeelte van het slotpark van Sanssouci.

De strenge lijnen der klassiek zijn hier levendig door talloze versieringen in rococo-stijl, die aan het geheel een groote bekoring en vriendelijk aspect verleenen.

Detail van een der standbeelden, die naast de ingangspoort zijn opgesteld. De Romeinse krijger dragend een schild met 'n Medusa-hoofd.

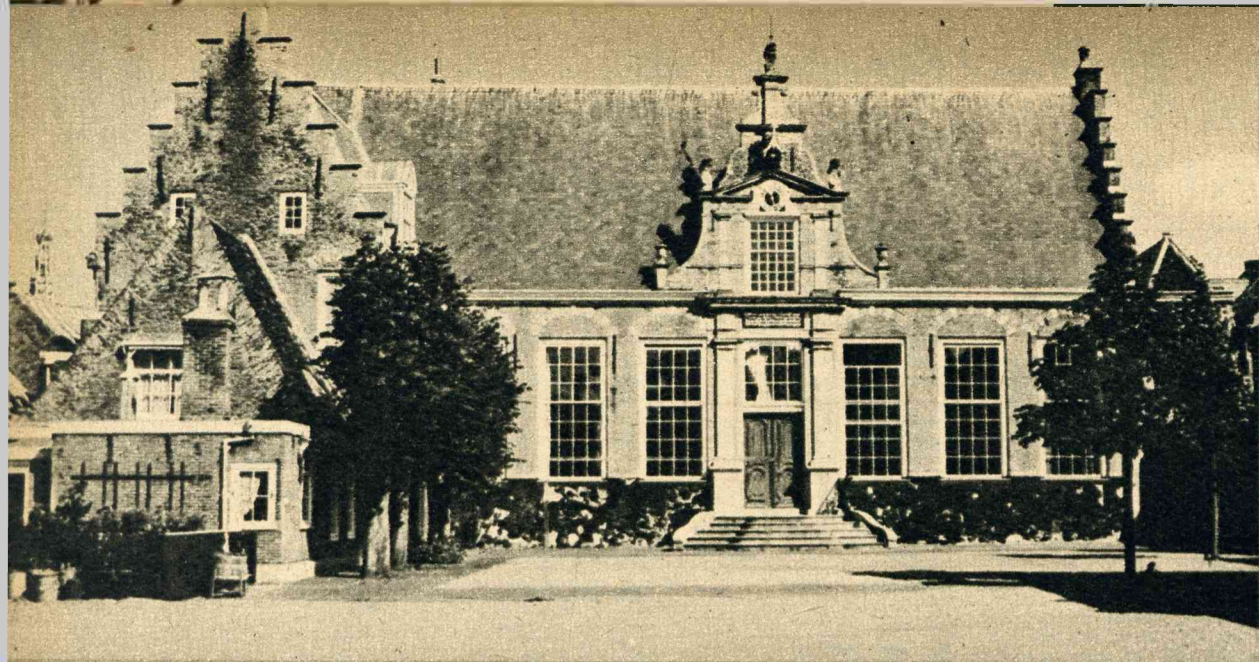

Ondanks alles vormen de sierlijk gebogen lijnen van den rococo-stijl een goed geheel met de statige strengheid van de cannelures der heel- en half-zuilen waarop de gevel schijnt te rusten.

I. P. & R. S.
Atlantic

De door Griekse zuilen geschaagde doorgangspoort verleent doozicht op het hoofdgebouw, dat nog schijnt te droomen van zijn oude glorie.

Op het binnenplein van den Kloveniersdoelen te Haarlem, een stad waar tal van voortreffelijke stukken architectuur uit het verleden voor het nageslacht bewaard bleven.

En zoo ziet het kleine Spaarndam er uit, dat eens Haarlem een machtige concurrentie aandeed, opkon tegen de maatregelen, waarmee deze stad den opkomenden bloei der Spaarndammers fru

MEDEDINGING EN NAIJVER

concurrent voor 'n naburige, grotere zusterstad beschouwd en 't gevolg was dikwijls, dat de laatste niet rustte voor haar handel stilgelegd of althans grondig benadeeld werd. De Heusdenaren gingen in 1183 zelfs verder: toen bij het jachthuis

Raakt men in een of andere stad van ons land met een ouden inwoner aan den praet en laat men dan zoo terloops den naam van een naburige plaats hooren, tien tegen één, dat de oude heer in opwinding geraakt en zich iets heel onvriendelijks laat ontvallen. Spreek met een rasechten Workumer eens over de havencapaciteit van Stavoren en vraag hem of het nu wel verstandig is de boot uit Enkhuizen daar binnen te laten varen en de spoorlijn daar te besindigen, spreek met een ouden Enkhuizenaar over Hoorn, met een Kampenaar over Zwolle en men hoort zoo het een en ander. Doch uitsluitend van de oudere generatie, het jonge geslacht weet gewoonlijk niets meer van „oud zeer”

Onze steden als concurrenten

af en de afstanden zijn door de moderne verkeersmiddelen zoo klein geworden, dat een naburige stad bijna een eigen stad is geworden. Ook is de groote strijd meestal gestreden en is de eene plaats groot geworden of gebleven, zij het soms ten koste van de andere; hoogstens uit zich de naijver nog in enkele bijnamen of spottende gezegden.

Wij moeten dus ook tientallen, soms zelfs honderdtallen jaren teruggaan om de oorzaken voor plaatselijke veeten op te kunnen sporen en als we dan weer heel ver teruggaan, dan zien we steden tegenover elkaar staan, waarvan we niet vermoed hadden, dat ze elkaar als mededinger konden beschouwen.

Menige kleine stad, die nu slechts enkele duizenden inwoners telt, werd in de middeleeuwen wel degelijk als een ernstige

van den hertog zich met diens toestemming verschillende bewoners aan de Aa en den Dommel vestigden en zich daar langzamerhand 'n dorp vormde, achtten die van Heusden de plaats zulk 'n bedreiging voor hun handel, dat ze er heen trokken en de opkomende buurt geheel verwoestten. Dit konden ze doen omdat de hertog een tocht naar het Heilige Land had ondernomen, doch bij diens terugkeer werd den berooiden en van hun woonplaats verdreven bewoners, die kwamen klagen, recht gedaan. De voornaamste steden van Brabant, namelijk Antwerpen, Brussel en Leuven, zorgden elk voor een poort en het dorp werd een stad: 's-Hertogenbosch. De al te groote voortvarendheid had de Heusdenaren niet geholpen en de straf bleef niet uit. De nieuwe stad groeide Heusden weldra boven het hoofd en werd de voornaamste van Noord-Brabant. Minder radicaal doch minstens even noodlottig voor de betrokken stad waren de maatregelen, die Middelburg bij de Gewestelijke Staten wist uit te lokken tegen Arnemuiden, dat zich na eenige overstromingen te zeer bedreigd voelde en een nieuwe stad had gesticht, die te dicht in de buurt kwam naar den zin van de Middelburgers. Arnemuiden ging dientengevolge zoozeer achteruit, dat het weer een dorp werd, maar Middelburg was hiermee niet gebaat. Op zijn beurt werd het in 1610 dwars gezeten door Veere en Vlissingen, die zich tegen het graven van een nieuwe haven, waaraan de stad dringend behoefte had, verzetten, en wel met zooveel succes, dat het werk werd stopgezet. Kortzichtigheid van de Delftenaren heeft den groei van Delfshaven belet, en daardoor ook van Delft zelf. Toen de Delftenaren namelijk vergunning verzocht en verkregen hadden om een vaart aan te leggen tusschen Overschie en de Maas, om een betere verbinding te verkrijgen, en daar een haven te graven, ontstond bij deze haven een stadje, dat snel in grootte toenam.

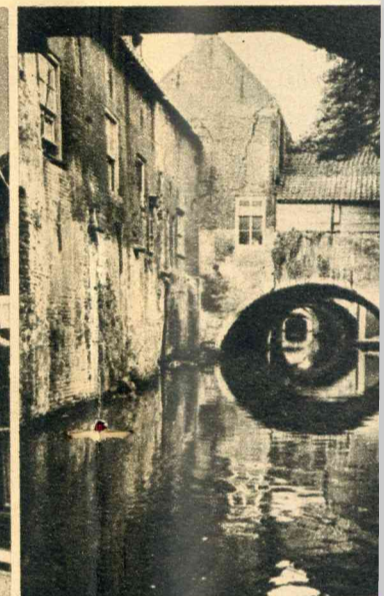
Nu werden de Delftenaren bang, dat hun voorhaven hun boven het hoofd zou groeien en zoo onthielden ze den bewoners de noodige vrijheid van handelen met het gevolg, dat de beste kooplieden in Delfshaven zich in Rotterdam gingen vestigen. Delft bleef zijn eigen haven te kort doen en zoo kwam Delfshaven niet tot bloei, maar Delft moest toezien, dat Rotterdam zich ontwikkelde en steeds grooter werd, terwijl het zelf klein bleef, hetgeen zeker niet het geval geweest zou zijn als het zijn haven niet moedwillig in zijn groei had belemmerd.

Axel in Zeeuwisch-Vlaanderen werd in 1452 door de Gentenaren verwoest en kwam nooit over deze catastrofe heen:

de Utrechtenaren namen in 1417 IJssels kasteel, de muren en de torens, en dempte de stad vijftig jaar lang onverdedigbaar w namen verschillende maatregelen tegen tusschen Hoorn en Enkhuizen boterde h Steeds hoort men zoo van steden, die velle wijze beconcurrerden, en als men houdt, komt men dikwijls tot de slotsom tijd” toch niet zoo onverdeeld goed wa verkeersmiddelen vele overbodige grenze schillen hebben weggevaagd.

Links het oude stadhuis van Heusden, de stad, die het de jonge nederzetting 's-Hertogenbosch e Rechts een romantisch doorkijkje aan de Dieze te 's-Hertogenbosch, dat ondanks allen naijver toch

VAN VOGELS EN PADDENSTOELEN

Speciale bureau's voor ontdekking en onderzoek

In 't begin van dit jaar werd een vogelliefhebber, die wandelde in het aloude Kralingen, aangenaam verrast door het sappige gezang van een blijde merel en hij gaf daarvan prompt kennis aan het onlangs opgerichte vogelbureau te Rotterdam, waarvan hij een ijverige medewerker was.

Een ander lid van genoemd bureau ontdekte op zekeren tijd een „witgatje”, welk aardig vogeltje zich spelend ophield in de buurt van de Vondelingenplaat, nabij de Maasstad. Ook hij deed daarvan getrouw mededeeling aan het vogelbureau, dat deze en andere kennisgevingen correct registreerde, van welke aantekeningen onlangs de eerste officieele lijst werd samengesteld. Zij is getiteld: „Mededeelingen van de werkgroep der Ned. Natuurhistorische Vereeniging, afd. Rotterdam”, want leden dezer vereeniging richtten het bureau voor vogels op.

De lange lijst bevat wetenswaardig nieuws omtrent in en om Rotterdam voorkomende en op den trek waargenomen vogels. Een schat van gegevens houdt dit boek in van allerlei vogels, die broeden of trekken in deze omgeving.

Interessant zijn alleen reeds de namen van vele gevederde vrienden: de fuut en het wouwaapje, kempmaan en tureluur, braamsluiper en tuinfluiter, snor en karekiet, spotvogel en pimpelmees, winterkoninkje en wicwelaar, nonnetje en zwarte ruiter en nog vele andere meer.

Kent gij al deze vogels met hun grappige namen, lezers en lezeressen? Dit zal wel niet het geval zijn. En toch, hoe interessant ware het, indien we omtrent de vele vogels in ons land enigermate uitvoerig op de hoogte zouden zijn!

Om die kennis te dienen, om ons de bijzonderheden van het zeer interessante vogelleven bij te brengen, heeft men te Rotterdam het vogelbureau opgericht. En dit vermeldenswaardige feit werd gevolgd door de oprichting van een ander bureau, voor paddenstoelen, eveneens door leden van de afdeling Rotterdam der Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging.

Een prachtig terrein voor het waarnemen van de diverse paddenstoelensoorten is wel de uitgebreide, natuurschoone en in 't geheele land bekende Kralinger Hout. Naar dit natuurreservaat worden dan ook dikwijls excursies ondernomen. Gedurende deze ontdekkings- en onderzoekstochten verzamelen de deelnemers allerlei soorten, die later, thuis, aan een nader onderzoek worden onderworpen.

Het is immers op de eerste plaats noodig, alle namen vast te stellen, hetgeen niet direct een gemakkelijk werkje kan worden genoemd. In moeilijke gevallen neemt men den microscop ter hand, zoodat de details grondig kunnen worden bestudeerd, die met het bloote oog niet waarneembaar zijn. De sporen — zoo noemt men de zadjes der paddenstoelen — zijn dikwijls slechts één honderdste millimeter groot. Toch houden zij zeer belangrijke kenmerken in.

De vormenrijkdom, dien wij zonder hulpmiddelen kunnen waarnemen, verschaft ons echter reeds een groot genot.

Héél wat soorten treffen we aan in de ons

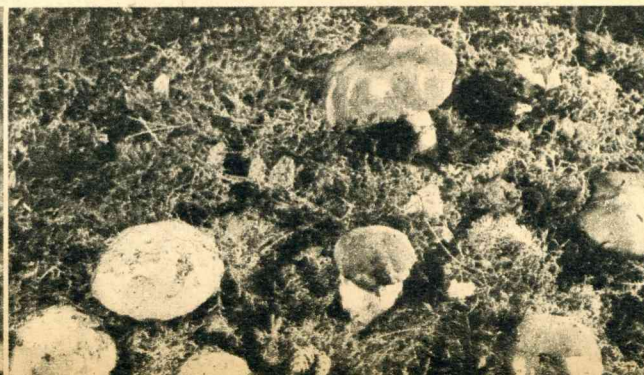

Een goed gezicht voor den natuurliefhebber: vliegende wilde eenden boven den plas.

De inktzwam.

Een algemeen bekende zwam is het eekhoortjesbrood.

De vliegzwam. Panorama-archief

om
rid
inl
en:
me
na
en
de
de
gif
we
hij
ga
ms
Ee
go
ge
is
zw
ka
en
Be
soe
be
ga
ze
dit
„D
ple
me
ser
va
dei
ger
me
ge
hel
ge
we
dei

GERT JAN'S KRITIEKE JAAR....

Vervolgroman door Elisabeth van Noordt

Nu is Thea al sinds veertien dagen terug in Den Haag, in de kleine, maar luxueus ingerichte flat van tante Leonie. Ze heeft er alles, wat ze maar met mogelijkheid kan verlangen, en tante Leonie zelf spant zich in om het haar gezellig te maken. Ze is ontzettend geschrokken toen de ramp op de Hulsthoof plaatsvond, en ze heeft ook medelijden met Thea, want er zijn veel familie-kosten verloren gegaan, die zelfs door de vrij hoge verzekeringen niet vergoed kunnen worden. Maar in haar hart is ze dankbaar, dat aan haar verblijf daarginds nu een snel, zij het ook minder gewenst einde is gekomen. Ze verlangde terug naar haar vrienden en kennissen, naar haar gezellige jous en bridge-drives, maar bovenal naar de genoeglijke critiek op de daden van deze en gene, iets waarvoor ze daarginds vrijwel geen gelegenheid heeft gehad.

Maar met Thea is iets niet in orde. Natuurlijk is het een schok voor haar geweest, dat het ouderlijk huis zoo grondig en volkomen verwoest werd, en het is begrijpelijk, dat ze daarvan onder den indruk is. Maar dat een gezonde, jonge vrouw van vierentwintig jaar daarom heele dagen lusteloos door moet brengen in haar kamer, en iedere gelegenheid om onder de menschen te komen geheel moet vermijden, dat kan tante Leonie niet normaal vinden.

Ze heeft al een paar maal toespelingen gemaakt op een eventuele liefdesgeschiedenis, maar ze kan toch niet aannemen, dat Thea's hart gebroken is door den bleeken, wat slungelachtigen zoon van den dokter in Lagerhorst of door den wat oudachtigen broer van den burgemeester, die ze een paar maal ontmoet hebben, toen ze daar loearden. En Thea was een onal opgewektheid, toen ze uit Den Haag vertrokken, dus toen was er nog niet het minste of geringste aan de hand. Wat is er dan gebeurd tijdens haar verblijf in Lagerhorst, dat die verandering tot stand heeft gebracht? Tante Leonie, die werkelijk veel van Thea houdt, peinst aanhoudend over dit probleem, maar kan er de oplossing niet van vinden.

Op een morgen, bijna twee maanden na hun terugkomst in Den Haag, ligt er een brief voor Thea op de ontbijt-tafel, die het stempel Lagerhorst draagt. Als Thea hem opneemt, wordt ze beurtelings rood en bleek. Ze is bang, dat hij van Gert Jan afkomstig is, en ze hoopt daartegenin, dat het zoo mag zijn. Als ze hem opent, en den aanhef leest, begrijpt ze er eerst niets van. Maar dan staat ze op en loopt er tot groote verwondering van tante Leonie mee naar haar kamer. En daar leest en herleest ze dat schrijven, tot ze het bijna van buiten kent.

Geachte Mejuffrouw, Hoewel u mij in het geheel niet kent, waag ik het toch maar u te schrijven, en hoop, dat u mij dit niet kwalijk zult nemen. Het heeft heel lang geduurd eer ik het aandurfde, maar nu heb ik dan toch maar de stoute schoenen aangetrokken, omdat ik geloof dat het in uw en ons aller belang is, als u alles weet. Gert Jan van den Bergh, dien u nog van vroeger kent, toen u als kind met hem speelde, ligt in het ziekenhuis in Zwolle, waar hij is heengebracht, nadat een vroegere knecht, dien hij ontslagen had, een aanslag op hem had gepleegd. Zijn toestand liet zich in het begin heel ernstig aanzien, daar hij nogal een groot bloedverlies had. Nu is het wel wat verbeterd, maar hij is nog zeer zwak, en de koorts is ook nog niet heelemaal verdwenen. Ik bezocht hem bijna dagelijks, daar wij zeer bevriend waren, en hij dikwijls troost bij mij zocht, wanneer hij nergens uitkomst zag. Zoals u waarschijnlijk weet, heeft hij een erg moeilijke leven achter den rug, en hij denkt nooit aan zichzelf, maar altijd aan het welzijn van zijn omgeving. Misschien lijkt het

daarom voor anderen wel eens, alsof hij hard en ruw is, maar wie hem goed kent, weet wel, dat dat niet zoo is. Joost, de man, die het gedaan heeft, is op dien donkeren avond, toen hij dronken naar huis ging, in een sloot gelopen en verdronken. En 't eerste, waar Gert Jan op aandrong, toen hij 't hoorde, was, dat er voor zijn halfwijze zuster gezorgd moest worden. Dit zegt, geloof ik, alles.

De zuster, die hem verpleegt, zegt, dat zijn herstel vertraagd wordt, doordat hij in het minst niet aan het leven schijnt te hechten. Zij kreeg den indruk, dat hem iets hinderde, waar hij met niemand over kan spreken, en gelooft niet, dat hij werkelijk op weg naar beterschap is, voor hij hier overheen komt. In zijn ijen heeft hij heel dikwijls uw naam genoemd. Mijn tante Martje, die bij u op de Hulsthoof in betrekking was, zeide mij indertijd, dat uw voornaam Thea was, en Gert Jan zelf vertelde mij eens, dat u elkander als kinderen bij den voornaam noemde.

Ten slotte wil ik u zeggen, dat tus-schen Gert Jan en mij alleen maar vriendschap bestond. Ik hield heel veel van hem, maar bemerkte toch wel, dat zijn hart naar een ander uitging. Zou het niet mogelijk zijn, dat u hem eens ging opzoeken? Ik denk, dat hem dat ontzettend veel goed zou doen, en dat hij dan wel spoedig zou herstellen. Ik hoop niet, dat u mij kwalijk neemt, dat ik u dit zoo openhartig schrijf. Als u bent, zoals ik mij dat voorstel, geloof ik wel, dat u de reden begrijpen zult. En Gert Jan is het waard, dat iemand een offer voor hem brengt.

Met de meeste hoogachting, Uw Rietje Thomassen. Rietje Thomassen... Het meisje, waar die man over sprak, die haar voor Gert Jan gewaarschuld heeft... Een ontslagen arbeider, die een aanslag op hem gepleegd heeft... Zou dat dezelfde man zijn? Hij zag er zoo ongunstig uit... En door dat individu heeft ze zich laten ophitsen tegen Gert Jan, van wien dit meisje schrijft: Hij denkt nooit aan zichzelf, maar altijd aan het welzijn van zijn omgeving... Als er iemand reden heeft, om op haar gebeten te zijn, is het wel dat meisje van Thomassen. Want zij weet, dat Gert Jan... Een hoog rood bedekt Thea's gezicht. Zij gaat voor den spiegel staan en bekijkt minutenlang haar eigen beeltenis. Is dit werkelijk het meisje, waarvan Gert Jan houdt? Dit laffe, egoïstische wezentje, dat dag en nacht met zichzelf bezig was, dat bang was, een offer te brengen, het offer van haar trots en haar persoonlijkheid... Dat zichzelf zoo veel meer vond dan dezen man, die eenvoudig en ongecompliceerd, opgegroeid op het land, in verwarring raakte toen zij zijn leven kruiste. En nu moeten zij beiden boeten voor deze dwaasheid, die zij niet heeft ingezien, voor het te laat was... Te laat? Is het werkelijk te laat, om haar ongelijk te bekennen, om Gert Jan op te zoeken en hem te zeggen, dat ze niets liever wil dan heel klein en heel vrouwelijk weg te kruipen in zijn armen en te weten, dat ze daar voor immer geborgen is? Dat ze weet, dat hij goed is en eerlijk, en nooit op haar geld belust was, maar dat zij zich gedragen heeft als een dwaas, en den eerste den beste geloofd heeft, die hem verdacht maakte... Dan bladert ze haastig in een spoorboekje. En een verbaasde en verschrikte tante Leonie ziet haar naar beneden komen met een klein handkoffertje en een wonderlijk opgewekt gezichtje, zooals ze in maanden niet heeft vertoond. „Ik ga naar Zwolle,” zegt Thea, terwijl ze het koffertje neerzet en haar handschoenen aantrekt. „Maar waarom dan toch?” vraagt tante Leonie, en staart haar niet-begrijpend aan.

VERVOLG OP BLADZIJDE 7

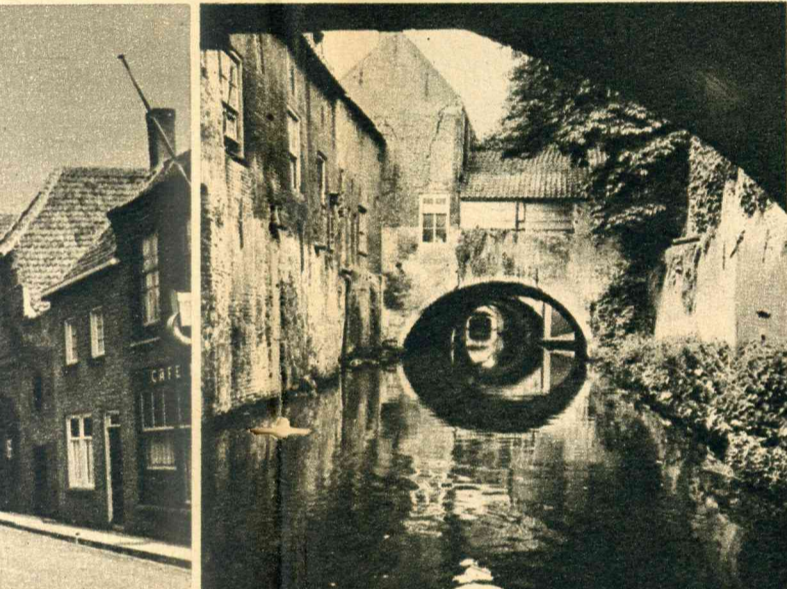

dat eens Haarlem een machtige concurrentie aandeed, doch ten slotte niet deze stad den opkomenden bloei der Spaarndammers fruikte. Panorama-archief

porhaven hun boven den bewoners de gevolg, dat de beste gingen vestigen. zoo kwam Dellsdam, dat Rotterdam het zelf klein st zou zijn als het d belemmerd. 52 door de Gentes-catastrophe heen: de Utrechtenaren namen in 1417 IJselstein in, slechtten het kasteel, de muren en de torens, en dempten de grachten, zodat de stad vijftig jaar lang onverdedigbaar werd; de Haarlemmers namen verschillende maatregelen tegen Spaarndam, ook tusschen Hoorn en Enkhuizen boterde het niet best. Steeds hoort men zoo van steden, die elkaar op weinig eer- velle wijze beconcurrerden, en als men deze feiten in het oog houdt, komt men dikwijls tot de slotsom, dat de „goede, oude tijd” toch niet zoo onverdeeld goed was en dat de moderne verkeersmiddelen vele overbodige grenzen en plaatselijke ver- schillen hebben weggevaagd. R. B.

Het waaggebouw te Hoorn en daaronder de Westerpoort te Enkhuizen, twee steden, die elkaar fel beconcurrerden

de stad, die het de jonge nederzetting 's-Hertogenbosch eens zeer lastig maakte. Deze te 's-Hertogenbosch, dat ondanks allen naijver toch een groote stad werd.

PADDENSTOELEN

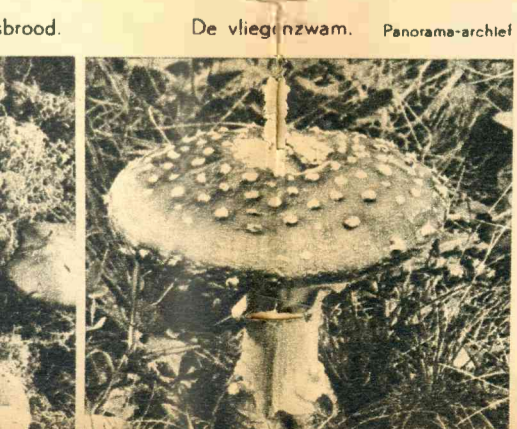
nieuws... Een prachtig terrein voor het waarnemen van de diverse paddenstoelsoorten is wel de uitgebreide, natuurschoone en in 't geheele land bekende Kralinger Hout. Naar dit natuur-reservaat worden dan ook dikwijls excursies ondernomen. Gedurende deze ontdekkings- en onderzoekingsstochten verzamelen de deelnemers allerlei soorten, die later, thuis, aan een nader onderzoek worden onderworpen. Het is immers op de eerste plaats noodig, alle namen vast te stellen, hetgeen niet direct een gemakkelijk werkje kan worden genoemd. In moeilijke gevallen neemt men den microscoop ter hand, zoodat de details grondig kunnen worden bestudeerd, die met het bloote oog niet waarneembaar zijn. De sporen — zoo noemt men de zaadjes der paddenstoelen — zijn dikwijls slechts één honderdste millimeter groot. Toch houden zij zeer belangrijke kenmerken in. De vormenrijkdom, dien wij zonder hulpmiddelen kunnen waarnemen, verschaft ons echter reeds een groot genot. Héél wat soorten treffen we aan in de ons

omringende natuur. Daar groeien ridderzwammen en elfenbankjes, inktzwammen en champions, enz. enz. We vinden er ook soorten met aangenaam klinkende benamingen, als: aardappelbovist en kluijjeszwam. Hier bedriegen de namen ons echter! De genoemde paddenstoelen zijn gevaarlijk giftig. De laatst genoemde kan wel geconsumeerd worden, nadat hij gekookt is. Wie paddenstoelen wil eten, ga dus niet op een naam af, maar houde zich aan den regel: Eerst weten, dan eten. Een goede eetbare soort, die ook nergens mee verwisseld kan worden, is de bekende geschubde inktzwam. Het paddenstoelenbureau nu kan ons nader aangaande eetbare en niet-eetbare soorten inlichten. Behalve dat het ons de diverse soorten leert kennen, die in een bepaalde omgeving voorkomen, gaat het bureau ook na, waarom ze juist daar te vinden zijn. Om dit te onderzoeken, worden zgn. „proefvakken” uitgezet. Dit zijn plekjes grond van een zekere afmeting, gevormd door het plaatsen van paaltjes. Soort en aantal van de hierin voorkomende paddenstoelen worden nauwkeurig genoteerd. Deze gegevens brengt men dan in verband met omgeving, klimaat, gesteldheid van het weer, enz. Als men die waarnemingen lang genoeg voortzet, kunnen daaruit interessante wetenswaardigheden blijken en conclusies worden getrokken!

Paddenstoelenzoekers zijn er dit najaar vele aan 't werk geweest. Er behoort echter eenige studie toe om de eetbare soorten te onderscheiden.

Zoo verrichten deze nieuwe bureau's, op natuurhistorisch gebied, nuttigen en te prijzen arbeid. Mogen deze goede voorbeelden in den lande veel navolging vinden! H.

De vliegenschwam. Panorama-archief

is, ook het passen met behulp van een terzake kundige, op die manier speelt iedereen het wel klaar om met succes zelf aan den slag te gaan en dus voordat het seizoen alweer ten einde spoedt in het bezit te geraken van het veelbegeerde nieuwe kledingstuk. Onze eerste foto geeft een oplossing voor degenen, die tweërlei materiaal, hetzij oud, hetzij nieuw, moeten combineren om eigenaresse te worden van een nieuwen mantel. Of men het schouderstuk op den rug zal laten doorloopen ofwel de mouwen nemen van de stof, waarvan voorbaan en schouderstuk gemaakt werden, hangt af van de lengte van het aanwezige materiaal. Onder de eintuur kan eventueel een naad vallen. De zakken kunnen gevoelig achterwege blijven, hoewel we ze natuurlijk slechts ongaarne zullen missen. Het mantelpakje met het zoo moderne lange jasje toont ons een prachtmanier om met behulp van slechts weinig materiaal een ouderwetsch kort manteltje modern te maken. De oude mouwen kunnen desnoods gehandhaafd blijven. Wie nog een oud bontjasje te versnijden heeft, kan schouderstuk en voorbaan van bont nemen. De mouwen liever niet, want dat verhoogt het effect niet. Wel aardig zou het zijn om in dat geval bont-epauletten op den schouder aan te brengen.

Ten slotte: er hoeft maar heel weinig van een oud, afgedragen heerenpak over te zijn om nog net genoeg te hebben om een ouderwetsch damesjasje te moderniseren. Dat we moeten beginnen met de stof te keeren behoef wel geen betoog.

Van stukken en brokken

Stukken en brokken en toch ziet het er niet samengeflanst uit. Het is wonderbaarlijk, hoeveel meer de een met heel bescheiden middelen weet te bereiken dan de ander. Goede smaak en fantasie spelen hier een voornamelijk rol, maar er komt evengoed technische vaardigheid aan te pas.

Op dit gebied zijn degenen, die altijd elken cent hebben moeten omkeeren, eenerzijds verre in het voordeel. Zij immers kennen het kunstje om van „niets toch iets" te maken. Van den anderen kant echter hebben ze zoo langzamerhand niet veel meer om te keeren en te veranderen en zijn ze uiteindelijk dus toch weer in het nadeel bij degenen, die zich vroeger een flinke garderobe konden veroorloven.

Omdat alle naaisters en ook kleermakers het op het oogenblik zoo druk hebben dat een wachperiode van drie of vier maanden niet alleen schering en inslag is, maar zelfs nog niet eens het maximum geven we degenen, die niet handig zijn met naald en draad, den raad, om het eens met een naaicursus te probeeren. Maar dan natuurlijk onder prima leiding, want op het oogenblik kunnen we ons geen mislukkingen permitteeren. Scheppen van nieuwe mogelijkheden, knippen, in elkaar rijgen en, wat niet minder voornaam

Niebuhr-Recla
Orbis-Recla

SINT BRENGT ONS....

SPECULAAS

250 gram bloem, 2 theelepels bakpoeder, 125 gram bruine basterdsuiker, 1½ lepel speculaaskruiden of in de plaats daarvan: 1½ lepel kaneelsurrogaat, 1 theelepel nootmuskaatsurrogaat en ½ theelepel pepersurrogaat, 50 gram boter, ¾ dl melk.

Zeef de bloem met het bakpoeder, voeg hierbij de suiker en de kruiden. Snijd de boter in het mengsel tot kluitjes ter grootte van een erwt. Voeg de melk toe en kneed het mengsel tot een soepel deeg. Rol het uit op een met bloem bestoven tafel tot een plak van plm. ¼ cm dikte. Knip 'n poppetje van papier, leg dit op het deeg en snijd het met de punt van een mes na. Leg de deegvormpjes op een beboterd bakblik. Bak de speculaasjes in een matig warmen oven in plm.

We knippen een papieren model en snijden dit met een scherp mes na uit het deeg.

GEVULDE SCHIJFJES

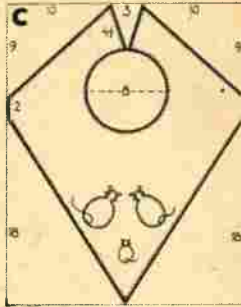
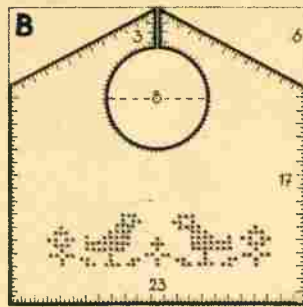
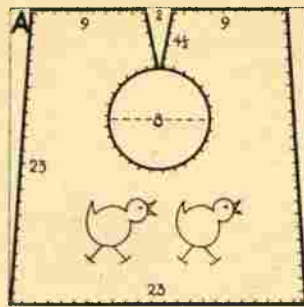
50 gram bloem, een snuijfe zout, 1 lepel eustard, geprepareerd bakpoeder, 2 dl water, boter.

Voor het vulsel: 50 gram gortmout, 25 gram suiker, 25 gram boter, een theelepel vanillesuiker, een beetje melk.

Doe de bloem in een kom, voeg het zout, de eustard en het bakpoeder eraan toe. Giet onder roeren het water bij de bloem, verwerk alles tot een beslag. Bak hiervan in 'n ingevette koekenpan dunne pannetjes aan beide zijden lichtbruin. Leg ze op elkaar en laat ze bekoelen. Maak het vulsel op de volgende wijze:

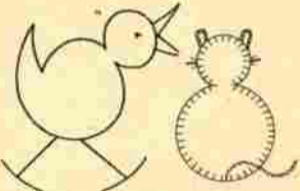
Roer de boter tot room. Voeg de suiker en de vanillesuiker erbij en klop het mengsel luchtig. Voeg de geroosterde en fijngerolde gortmout

Een snoepje, dat we met weinig moeite kunnen bereiden.

KLEINE LAPJES NUTTIG BESTEED

Wanneer we zoo eens rond gaan neuzen in kasten en laden, komen we bijna altijd nog wel een paar lapjes tegen, waarvan we iets kunnen maken. In ons voorbeeld hebben we uit een kruikezakje, dat toch niet gebruikt werd, drie slabbetjes vervaardigd, waarvan baby, zoals trouwens op bijgaande foto te zien is, een dankbaar gebruik maakt.

Met opzet hebben wij bij ieder van deze drie slabbetjes een heel ander model met bijpassende garnering gekozen.

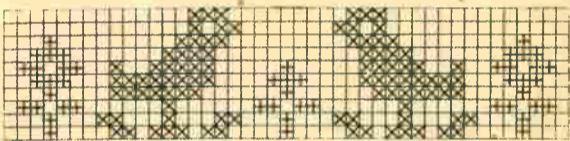
Het meest eenvoudige model is slabbetje A (zie tekening). Dit slabbetje wordt afgewerkt met een rolzompje (naar den goeden kant ingeslagen), dat we na elken halven centimeter met een draadje garen of zijde in contrasteerende kleur vasthechten. Op de voorzijde borduren we met steelsteekjes een kuikentje (zie tekening a).

De rand bij slabbetje B wordt naar achteren toe omgeslagen en met festonneer-steekjes afgewerkt; hierbij wisselen we steeds één langen steek af met twee korte. Op de voorzijde borduren we het kruissteekmotiefje volgens tekening b.

Slabbetje C, dat in puntvorm geknipt is, wordt op dezelfde wijze afgewerkt als B.

Panoramastudio, teekeningen 4, foto's 6

GOEDE RAAD IS NIET DUUR

Sla- of sperzieboonen drogen.

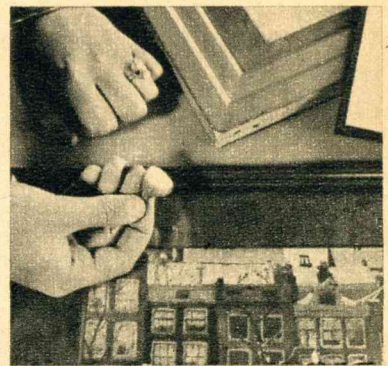
Ten gerieve van onze abonne's mevrouw Dr. v. T. te Terborg, mejuffrouw v. V. te Zwolle en mevrouw v. G. te Gossel het volgende:

Haal de boontjes af, maar breek ze niet. Wasch ze en leg ze daarna in kokend water. Laat ze plm. 4 minuten koken, droog ze af en rijg ze daarna aan een draadje. Hang de aangelegen boonen in de zon te drogen. Bewaar ze, wanneer ze volkomen droog zijn, in trossen en laat ze voor het gebruik 24 uur in water weken.

Het is maar een weet

Georgette en kant moeten we nooit hangend bewaren, omdat het goed na verloop van tijd begint te kerven. Deze jurken en blouses vouwen we zorgvuldig op en bergen ze in een doos. Om te voorkomen dat het goed kreukt leggen we tusschen de vouwen wat vloeipapier.

Een verguld lijstje kunnen we schoonmaken door het af te wrijven met een doorgesneden uitje.

er bij, roer alles tot een samenhangende massa. Voeg zoo noodig een paar druppels melk toe. Leg dit vulsel op de pannetjes, rol ze stevig op en laat ze heelmaal koud worden. Snijd ze daarna in reepjes van 1½ cm breedte.

AARDAPPELBALLETJES

250 gram aardappelen, 75 gram suiker, een paar druppels amandelolie, wat bloem, boter, kaneelsurrogaat.

Schil en wasch de aardappelen, kook ze daarna gaar met weinig water, waaraan een klein beetje zout is toegevoegd. Laat ze even opdrogen, wrijf ze door een zeef of stamp ze heel fijn. Voeg de suiker en de amandelolie toe, kneed alles door elkaar. Vorm van dit mengsel kleine balletjes, rol ze door bloem. Smelt een beetje boter in een koekenpan, bak de balletjes vlug bruin. Rol ze meteen door kaneelsurrogaat en laat ze koud worden.

Wanneer de aardappelballetjes door kaneel gerold zijn, zien ze er erg smakelijk uit.

„Ik moet daar iemand spreken, tantetje,” zegt Thea geheimzinnig. „Maar ik kan er u nog niets van vertellen, want ik weet nog heelemaal niet hoe het afloopt....”

Dat weet ze inderdaad niet, en haar hart bonst van opwinding als ze na lang wachten wordt toegelaten in de ziekenkamer, waar Gert Jan ligt, zoo bleek en vermagerd, dat ze hem bijna niet herkent. Alleen de verschoten haarlok boven zijn voorhoofd is dezelfde, denkt ze en tracht dapper te glimlachen.

Als hij zijn oogen opslaat en haar herkent, sluit hij ze dadelijk weer. Er is hem gezegd, dat er bezoek komt van buiten de stad, en hij heeft zich suf gepeinsd, wie dat kon zijn. Want aan Thea heeft hij wel in de laatste plaats gedacht in dit verband....

Ze zit naast zijn bed en houdt zijn hand vast en het is geen droom, maar werkelijkheid.

„Ben je nog boos?” fluistert hij.
„Boos? Waarom?” Het lijkt allemaal zoo ver weg en zoo onzinnig, die verwarring van vroeger, denkt ze.

„Omdat ik je zoende,” zegt hij moeilijk.
Dan buigt Thea zich voorover en zegt, heel dicht aan zijn oor, met een vuurood gezichtje: „Als je heelemaal beter bent, mag je me nog eens zoenen.”

„Meen je dat?” Zijn oogen zoeken de hare.
„Natuurlijk, malle jongen. Ik hou toch immers van je. Ik wist het alleen zelf nog niet, en.... och, ik kan er niet over praten.”

Ze zit heel stil, en streelt zijn hand, en hij tracht te verwerken, dat dit geen droom is. Een tijdlang zwijgen ze beiden, dan zegt hij opeens:

„Thea....”
„Ja, jongen?”

„Dat land, je weet wel, dat stuk zandgrond, daar bij het Kraaienveld, dat heeft Thomassen gekocht. Hij laat er villa's bouwen, en beweert, dat die aardig wat op zullen brengen. En nu wou ik....”

„Je moet niet zooveel praten,” zegt ze.
„Nee, maar dit moet ik je toch vertellen. Thomassen betaalde een mooi bedrag voor dat stuk grond, heel wat meer dan ik gedacht had dat het waard was. Nu kan ik de hypotheek aflossen, en dan blijft er nog genoeg over om mijn studie te betalen. Want ik wil weer aan het werk gaan, Thea....”

„Stil nu, Gert Jan, je moet rusten....”

„Nee, luister nu. Ik ken iemand, hij was gelijk met mij op de kweekschool. Hij haalde zijn akte, maar voelde toen meer voor den tuinbouw, en toen is hij naar de landbouwschool in Wageningen gegaan en is daar gaan studeeren voor landbouwoconsulent. Dat kan ik ook bereiken, Thea, en dan behoeft jij....”

Ze buigt zich als in schaamte.
„Ik weet, wat je zeggen wilt, Gert Jan, maar spreek het alsjeblift niet uit. Je mag er je nooit over schamen, dat je een boer bent, en ik doe dat ook niet. Integendeel, ik ben er trotsch op, dat jij je overal zoo flink doorheen hebt geslagen.”

„Het is ook voor Niek,” fluistert hij. „De Wilgenhoeve kan geen twee gezinnen onderhouden, en hij zal toch ook nog wel eens willen trouwen. En jij moet jouw geld zelf....”

„Nu moet je gaan slapen,” zegt ze gedeideerd. De zuster, die hen tactvol een tijdje alleen heeft gelaten, is binnengekomen en wenkt haar. Thea staat op en buigt zich over hem heen. En dan, terwijl de verpleegster achter het witte scherm op haar wacht, drukt zij voor het eerst haar lippen op de zijne....

Ruim vier maanden zijn sinds dezen dag voorbijgegaan. Nu is het April, en het schijnt Thea, die met haar armen vol bloesems het kleine zandweggetje bij de Wilgenhoeve afkomt, dat nooit eerder de natuur zich zoo ten volle heeft ontplooid als op dezen dag. De dennenbosschen tegen de heuvelhellingen dragen hun eerste teergroene spruiten en langs de wegen staan overal de ribessen (krentenboompjes noemen ze die hier) in vollen bloei.

Thea is gelukkig, zoó gelukkig als een menschenkind maar kan zijn. Want in de open deur van de schuur staat Gert Jan, maar een andere Gert Jan dan de stugge jongen, dien zij nu bijna een jaar geleden hier terug heeft gevonden. Wel is hij nog mager en draagt zijn gezicht de sporen van de moeilijke jaren die hij heeft doorgemaakt. Maar als hij haar langzaam tegemoet gaat, is er een glans in zijn oogen, die alleen aan een tevreden, evenwichtig innerlijk kan worden toegeschreven....

Thea steekt haar arm door den zijnen. „Ik heb vandaag een brief gekregen van Rietje,” zegt ze.

„Ze vindt het heerlijk in de verpleging, en ze schrijft, dat ze het goed kan vinden met haar superieuren. Ze schijnt het echte goede type voor een verpleegster te zijn, en de voorspraak van dokter Martens heeft haar veel geholpen.”

Gert Jan kijkt op haar neer. „Voor ons is ze in ieder geval een goede genius geweest,” zegt hij, en drukt haar arm vaster tegen den zijnen.
„Wanneer trouwen wij, Thea? Of wil je liever wachten, tot ons huis heelemaal klaar is?”

Thea staart voor zich uit. In gedachten ziet zij de rij kleine villa's, die Thomassen laat zetten bij het Kraaienveld. Thomassen, die na den dood van zijn schoonmoeder een aardig kapitaaltje heeft geërfd, wist eerst niet recht, hoe dat te beleggen, en Thea vermoedt, dat het Rietje was, die hem op 't idee bracht van dien villabouw en den koop van Gert Jan's braak liggende grond. Nu zijn de fundamenten van die huizen reeds gelegd, en binnen een jaar zullen zij bewoonbaar zijn. Klein zijn zij, maar uiterst geriefelijk. Gert Jan en zij zullen daar wonen, wanneer zijn studietijd is afgelopen, maar dat zal nog wel eenige jaren aanloopen en zij willen niet wachten met trouwen tot het zoo ver is. Een eigen huis, een huis van Gert Jan en haar, de gedachte trekt haar wel, maar veel liever wil zij voorloopig met hem in Wageningen op kamers wonen, tot alles achter den rug is.

En als hij afgestudeerd zal zijn, en zich zal vestigen om met zijn kennis de boeren in al hun problemen ter zijde te staan, dan zal zij, Thea, met hem samen hun huis maken tot het middelpunt van hun denken, het veilig verblijf voor hen en hun gezin. Want als er kinderen zullen zijn van Gert Jan en haar, dan moeten zij altijd weer dat huis zien als een veilig bolwerk, en er nooit van wegdrijven, zooals zij, Thea, eenmaal heeft gedaan.

Gert Jan heeft het betere deel gekozen. En nu, sinds de Wilgenhoeve bevrijd is van de zware hypotheeklasten, leeft ook hij weer op, en voelt zich voor het eerst een mensch die het hoofd recht op kan houden op zijn onbezwaard bezit. Ze heeft hem ook daarom lief, want het bewijst, dat hij in alles zichzelf getrouw is. Ze hebben hun verloving nog stilgehouden, behalve de naaste familieleden weet niemand er van.

Langzaam loopen zij verder en maken plannen voor hun toekomst. Ze weten beiden, dat een groot aanpassingsvermogen noodig zal zijn, wil hun geluk duurzaam worden. Thea verheelt zich niet, dat haar nog groote moeilijkheden te wachten staan. Bij familie en kennissen — bij de dorpelingen ook. Niet iedereen zal haar keus kunnen billijken, en er zijn er toch al genoeg in den omtrek, die Gert Jan scheef aanzien, omdat ze in hun bekrompenheid hem niet heelemaal als een der hunnen beschouwen nu hij aan de „geleerdigheid” doet.... En van de zijde van haar familie?

„Als het nu nog een echte heereboer was!” heeft tante Leonie gezegd, met een blik vol ontzetting. „Maar een man, die zelf met de kar naar het land rijdt, en niet eens een badkamer in zijn huis heeft....”

Thea glimlacht. Het is een droomerige glimlach, die iets van medelijden inhoudt met die anderen, die overal buiten staan.

„We zullen nog dit voorjaar trouwen,” zegt ze, terwijl ze stil blijft staan. „En in de vacantes zullen we hierheen gaan en zien, hoever ze met ons huis zijn....”

„Moeder zal het heerlijk vinden, dat we zoo dicht bij haar komen wonen.” Zijn stem verzacht zich. „En jij, Thea, ben je werkelijk met alles tevreden?”

Ze geeft niet dadelijk antwoord. Ze drukt haar hoofd tegen Gert Jan's grove werkjasje, die naar hooi en dennengruis ruikt, en voelt zijn sterke hart kloppen achter de ruwe stof, die pijn doet aan haar wang. Er schijnen opeens zooveel slagboomen weggevallen en ze ziet de wereld om zich heen zoo helder en klaar. Ze staat daar heel stil en ziet op naar Gert Jan, naar zijn forsche kin en den strak gesloten mond, die soms zulke weemoedige lijnen heeft.

„Ben je tevreden?” herhaalt hij zacht.

„Tevreden?” Thea's vochtige oogen zien niets meer. Ze voelt alleen zijn sterke armen om zich heen, waarin ze zich zoo veilig geborgen weet.

„Tevreden, Gert Jan? Hoe zou het anders kunnen, als ik altijd bij jou mag zijn?”

Samen staan ze daar en kijken naar de Wilgenhoeve, die in het zonlicht baadt als een symbool van sterk, gezond familieleven. En Gert Jan's bliken glijden naar den gevelsteen met zijn inscriptie uit lang vervlogen eeuwen, en hij is op dat oogenblik overtuigd, dat zijn voorvaderen even tevreden zouden zijn met zijn keus als hijzelf dat is.

„Zoo willen wij dan samen beginnen,” zegt hij, en het klinkt als een gebed.

EINDE

„Vaerwel, jonge dochter!”

De paarden trappelen... de karos komt in beweging. En dan begint de lange reis door het rustige Hollandsche landschap... nu en dan aangenaam gekort door een heerlijk broshoningkoekje... dezelfde, die Peynenburg ook nu nog bakt! (Al zijn ze tijdelijk iets minder zoet.)

PEYNEBURG

De fabriek, die zooveel honing door haar kook doet.

80 ct. p. paar

Bata

zetten wij ook nieuwe voeten aan KINDERKOUSEN.

helpen U bij rheumatiek, ischias, pijnen en scheuten in ledematen en gewrichten, bij spit, griep, verkoudheid en zeñuw- of hoofdpijnen.

Let op de naam „Ovastjes” en prijs op de verpakking
20 tabletten slechts 60 cts.
In alle apotheken en drogisterijen verkrijgbaar. Laat ons ook Uw ervaringen weten!

Sanita-Agentschap - Nassaukade 373, Amsterdam.

Strijkijzers...? Kilowatt-schrokkers!

„Strijk alles achter elkaar!”

Dit moet U onthouden: uw strijkijzer is een electriciteit-schrokker! Strijk daarom vlug en alles in één keer: zoo nu en dan een beetje strijken is verkeerd. Schakel uit vóór U klaar is. Controleer geregeld zelf Uw verbruik, want U weet: uw rantsoen overschreden, stroom afgesneden!

Haal meer warmte uit minder kolen!

PARÉ

DROPS
FONDANTS
BORSTPLAAT
CARAMELS
NOUGAT
DRAGÉES
TOFFÉES

EEN NIEUW VERVOLGVERHAAL

De Nederlandsche romanschrijver H. K. PENNARTS vertelt in ons volgend feuilleton van een jongeman, die zijn gezondheid in ernstig gevaar gebracht heeft door een leven van dwaze weelde en nu zijn lichamelijke en morele ontreddeering tracht te boven te komen door zich in het eerste het beste werk te storten, dat zich aanbiedt. Zijn werk in een fabriek, zijn leven onder arbeiders, de ontmoetingen met vrienden uit zijn vorig leven, al deze indrukken tellen als in een draaikolk doorheen. Hij bezint zich pas ten volle op eigen kracht, wanneer hij ook den moreelen steun van het meisje verliest, dat den stoot tot deze avontuurlijke hoersverandering gegeven heeft. Dan eerst beschouwt hij het werk niet meer als medicijn, of als een middel om een vrouw te imponeren, maar verkrijgt het voor hem een eigen waarde. Dat er dan toch nog een ander gebeurt, voordat hij een vaste basis vindt, waarop hij zijn verder leven kan inrichten, maakt den roman **Dereltnk** geneest zichzelf des te menschelijker en boeiender.

Onder vriendinnen

Een musicus zei me gisteren dat ik het mooiste figuur van de wereld heb.
„Zoo... dan zou ik nu nog een beeldhouwer opzoeken, die beweert dat je de mooiste stem ter wereld hebt.”

De onbaatzuchtige

Dame: „Waarom trouwt u eigenlijk niet, mijnheer? Een vrouw verkort het lijden en verdubbelt uw vreugden!”
Heer: „Dat klopt, maar ze verviervoudigt je uiterven.”

Teekeningen: fr. Piet, Deike Verlag.

„Kan mijn zoontje vrijwillig bij u worden?... Hij slikt altijd spelden en centen in!”

Duidelijk

Mejuffrouw, u gelijkt sprekend op mijn moeder.
„En u, meneer, op mijn grootvader.”

Liefde

Zij: „En zul je mij in den koelen December even veel liefhebben als nu in de zonnige Junimaand?”
Hij: „Nog veel meer, lieveling.”

Zij: „Nog meer? Hoe dat dan?”
Hij: „Omdat de maand December één dag meer heeft.”

De vriend

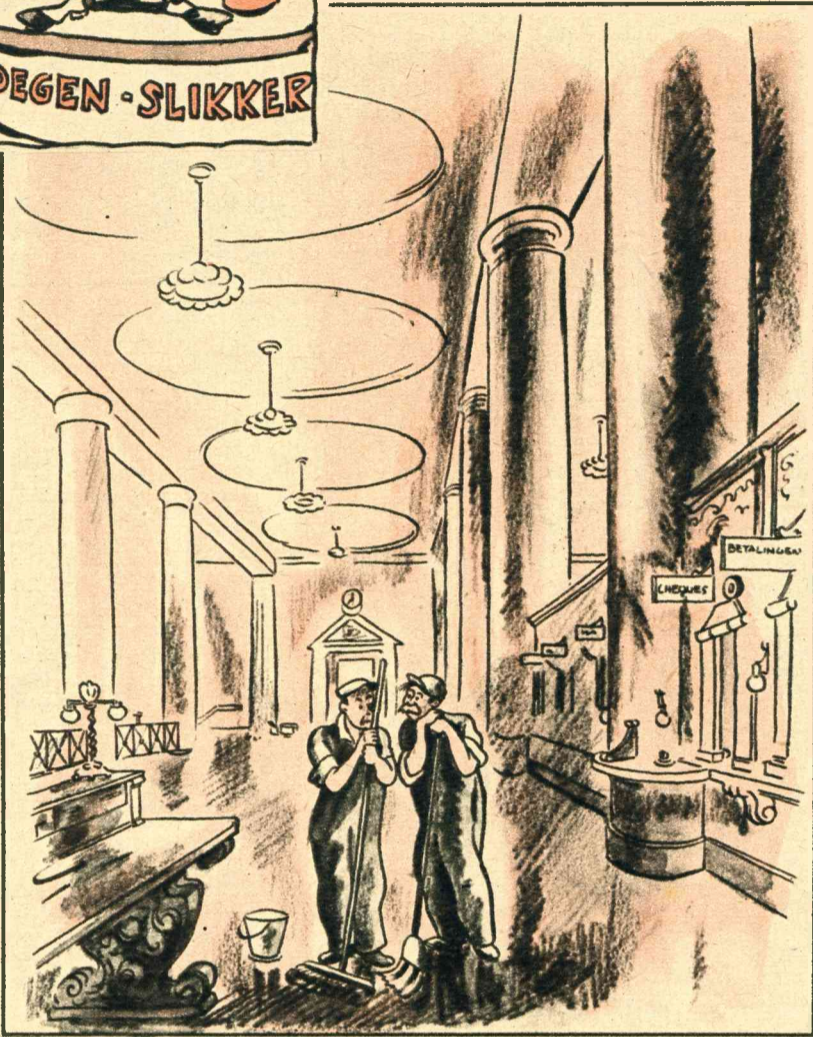
Maar, Paultje, altijd als ik hier kom, zit je helemaal alleen te spelen! Heb je dan helemaal geen vriendje?”
„Ja, oom, maar dien knul kan ik niet luchten of zien.”

De oude hoed

Heb je een nieuwen hoed op?”
„Nee — dien draag ik al zes jaar. Maar toevallig hebben ze hem gisteren in een garderobe met een anderen verwisseld.”

Tact

Barbier: „Hoe vindt u deze nieuwe zeep, meneer?”
Klant: „Hummm! Ze smaakt niet kwaad.”

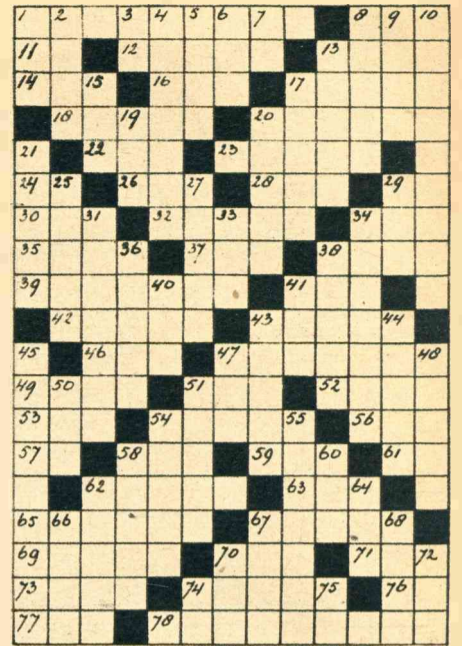
„Twintig jaar ben ik hier al op de bank, en nóg wil ze niet naar me luisteren als het geldzaken betreft!”

Rechts: „Hét Wil je wel eens gauw met mijn bijen terugkomen!”

KRUISWOORDPUZZLE

HORIZONTAAL:

- 1 soort aas
- 8 familielid
- 11 jaar des Heeren
- 12 werkelijk
- 13 vervoermiddel
- 14 metaal
- 16 zwarte stof
- 17 sultansbesluit
- 18 mist
- 20 ijsmerrtje
- 22 lapje
- 23 troep
- 24 let wel
- 26 opening
- 28 herkauwer
- 29 anonymus
- 30 ongebonden
- 32 vruchten
- 34 afscheiding
- 35 Ierland
- 37 opstootje
- 38 voordeel
- 39 drank
- 41 weefsel
- 42 onwaarheid
- 43 oude Aziaten
- 46 hoofddeksel
- 47 tooneelapel
- 49 omlaag
- 51 deelgenoot
- 52 lichaamsdeel
- 53 oogenblik
- 54 insluiting
- 56 bevel
- 57 medicus
- 58 bijwoord
- 59 productiviteit
- 61 zonder titel-

- 62 drank
- 63 pluig
- 65 marktkoopman
- 67 vuurbron
- 69 stof
- 70 badgelegenheid
- 71 belofte
- 73 paradijs
- 74 roofdier
- 76 muzikant
- 77 loop
- 78 landstreek bij het Andesgebergte

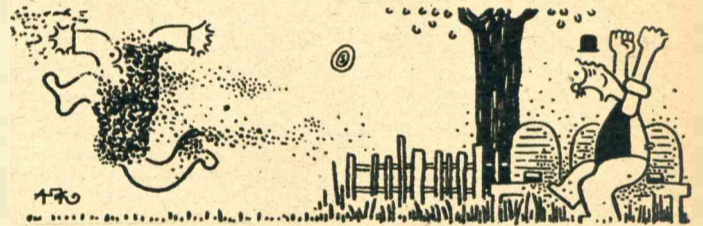
VERTICAAL:

- 1 plat hout
- 2 Noorse naam van een Germaansche godheid
- 3 titel
- 4 stad in Vlaanderen
- 5 stuk
- 6 deel van een schip
- 7 oude maat
- 8 mondelinge
- 9 larve
- 10 plaats in Utrecht

- 13 deel van een trap
- 15 troefkaart
- 17 kleine eenheden
- 19 gevuld
- 20 man
- 21 deel van den speelpot
- 25 Nederlandsche schrijver
- 27 graangewas
- 29 keurig
- 31 kleur
- 33 voorzetsel
- 34 kruipend dier
- 36 kleurling
- 38 zich verfrischen
- 40 dik
- 41 belemmering
- 43 voorbeeld
- 44 minder dan weinig
- 45 vinder
- 47 koud
- 48 muze
- 50 voegwoord
- 51 strijdmacht
- 54 zuivelproduct
- 55 barmhartig
- 58 stad in België
- 60 Portugeesch gebied
- 62 aanvalemiddel
- 64 voor
- 66 betoog
- 67 koningin der goden
- 68 half (in samenstellingen)
- 70 voorschrift
- 72 aanwijzend voornaamwoord
- 74 afkeuring
- 75 nummer

OPLOSSING VORIG NUMMER

Wij, bedrag, her, ode, raaf, mama, dell, nu, karig, al, n, b, winter, n, Odin, norm, p, kilt, r, pa, ka, desa, tol, soes, e, tas, tel, met, ge, non, tor, l, o, Erp, mug, sen, o, lood, tin, moor, ijs, of, talent, k, snit, rede, g, nadeel, si, me, doler, as, Eden, Eger, Amor, oir, nat, pralen, de.

VOOR DE JEUGD

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad, verschijnt Dondertags om de veertien dagen. Hoofdredacteur: J. A. M. Douwes, Heemstede. Plaatsvervanger: W. N. Stuijbergen, Haarlem. P 1200/1 Verantwoordelijk voor de onderdrukties: W. H. van Baarle, Overveen. Druk en uitgave: N.V. Drukkerij De Spaarnestad, Haarlem. K 1311

Abonnementenprijs 11.69 per half jaar, 13 cent per nummer; losse nummers 16 cent. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. Int. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Proveniersingel 27, Telef. Int. 47133, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. Int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81.